

Vergaderjaar 2018–2019

31 936

Luchtvaartbeleid

I/ nr. 637

Ter Griffie van de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen op 7 juni 2019.

Indien geen van beide Kamers op uiterlijk 5 juli 2019 een besluit heeft genomen over de behandeling, worden beide Kamers geacht met het toegezonden besluit te hebben ingestemd.

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitters van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 juni 2019

Conform artikel 3.35, eerste lid, van de Wet ruimtelijke ordening (hierna: Wro) stuur ik uw Kamer hierbij het besluit¹, waarin ik, mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de Rijkscoördinatierегeling (RCR) van toepassing verklaar op de voorbereiding van het project «militair radarstation Herwijnen».

Artikel 3.35, eerste lid, Wro bepaalt dat de RCR slechts bruikbaar is als de verwezenlijking van een onderdeel van het nationaal ruimtelijk beleid dat wenselijk maakt. Daarnaast is een Rijksinpassingsplan ingevolge artikel 3.28 Wro slechts juridisch houdbaar als sprake is van «nationale belangen».

Naar mijn mening is hiervan sprake. Uit de memorie van toelichting van de Wro (Kamerstuk 28 916, nr. 3, p. 52) volgt dat «klassieke nationale projecten en activiteiten die betrekking hebben op 's lands veiligheid» waaronder «landsverdediging», onder het criterium «een goede nationale ruimtelijke ordening» vallen en daarmee van nationaal belang zijn.

Aanleiding besluit en toelichting nationaal belang

Militaire radarstations zijn van nationaal belang om het Nederlandse luchtruim te kunnen bewaken. Een goede, landelijke radardekking is daarbij essentieel. Op dit moment wordt een nieuw militair radarstation gerealiseerd in Wier ter vervanging van de oude militaire radar op die locatie. Ook het militair radarstation op de locatie Nieuw Milligen is verouderd en moet worden vervangen. Het project «militair radarstation Herwijnen» ziet daarop toe. Het ligt om verschillende redenen niet in de rede om op de locatie Nieuw Milligen een nieuw militair radarstation te bouwen. In de eerste plaats ligt de locatie ongunstig ten opzichte van de hoger gelegen terreindelen in de omgeving, hetgeen beperkingen met

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

zich meebrengt voor de radardekking. In de tweede plaats is een locatie die verder naar het zuidwesten ligt nodig voor betere spreiding van militaire radarstations in Nederland en daarmee voor completere dekking. Voorts bestaan er vanwege het Energieakkoord vergevorderde plannen om windmolenparken te realiseren in de provincie Flevoland. Deze windparken verstoren de radarontvangst ontoelaatbaar op Nieuw Milligen en kunnen daarom pas operationeel worden nadat de radar in Nieuw Milligen niet meer in gebruik is. Bij de planvorming voor modernisering van het militaire radarstation Nieuw Milligen is daarom, mede met het oog op de opgave windenergie op land, gezocht naar een betere locatie.

Op de locatie Broekgraaf 1 te Herwijnen was tot juni 2012 een radarstation van Luchtverkeersleiding Nederland gevestigd. Door hier een militair radarstation te bouwen, kan een significante verbetering in de landelijke radardekking worden verwezenlijkt. Defensie heeft dit terrein daarom in maart 2016 aangekocht. Teneinde de bouw mogelijk te maken is deze locatie in artikel 2.1, achtste lid van de Regeling algemene regels ruimtelijke ordening (Rarro) aangewezen als militair radarstation als bedoeld in artikel 2.6.2, achtste lid van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). In artikel 2.6.9 van het Barro is bepaald dat bij een eerstvolgende herziening van het bestemmingsplan voor deze gronden de bestemming «maatschappelijk-militaire zend- en ontvangstinstallatie» moet worden opgenomen en dat geen bestemmingen worden opgenomen die een belemmering kunnen vormen voor de functionele bruikbaarheid van dat radarstation.

Op 22 april 2016 heeft het Ministerie van Defensie bij de voormalige gemeente Lingewaal een principeverzoek ingediend om ten behoeve van de bouw van een militair radarstation mee te werken aan een wijziging van het bestemmingsplan. Het college van burgemeester en Wethouders heeft in reactie hierop laten weten positief te staan tegenover het verzoek en heeft de wijziging in gang gezet. In zijn openbare vergadering van 11 oktober 2018 heeft de gemeenteraad van Lingewaal² echter besloten om het bestemmingsplan «Broekgraaf 1», waarmee werd beoogd aan het gelijknamige perceel de bestemming «maatschappelijk-militaire zend- en ontvangstinstallatie» toe te kennen, niet vast te stellen (Kamerstuk 27 830, nr. 271, p. 17). De raad heeft daarbij onder andere overwogen dat vaststellen van het plan niet tot «een goede ruimtelijke ordening» zou leiden. Daarnaast vindt de raad dat onvoldoende inzicht is gegeven in de effecten voor de volksgezondheid.

Als gevolg van het besluit van de gemeenteraad kan de bouw van het militair radarstation geen doorgang vinden, dit heeft een negatieve impact op de nationale veiligheid en als gevolg daarvan komt ook de realisatie van de windparken in het gedrang (Kamerstuk 33 612, nr. 68). Op basis van de geldende subsidieregels voor windenergieprojecten moet realisatie binnen vier jaar vanaf het moment van subsidieverstrekking zijn verzekerd.

Volgens de wetgever is het inpassingsplan bij uitstek het instrument om de besluitvorming ten aanzien van projecten met een nationaal belang in de hand van de Minister te houden of om in te zetten als de besluitvorming omtrent dergelijke projecten op gemeentelijk niveau is vastgelopen. Hiermee kan worden verzekerd dat alsnog de benodigde besluiten worden genomen om tijdig een vervangende radar op genoemde locatie te realiseren, zodat de radardekking in Nederland geborgd blijft.

² Met ingang van 1 januari 2019 is de gemeente Lingewaal opgegaan in de nieuwe gevormde gemeente West Betuwe.

Het toepassen van de Rijkscoördinatieregeling is op 4 december 2018 besproken met de burgemeester en verantwoordelijk wethouder van de gemeente Lingewaal. Op 8 mei 2019 is dit besproken met de verantwoordelijk wethouder van de nieuw gevormde gemeente West Betuwe, vervolgens is op 28 mei het college van burgemeester en Wethouders nader geïnformeerd. Het college heeft vervolgens te kennen gegeven niet zelf een bestemmingsplanwijziging te willen initiëren.

De Rijksinzet is erop gericht geweest om de gemeente eerst zelf de gelegenheid te bieden om de benodigde bestemmingsplanwijziging door te voeren. Toen dat niet lukte, is in goed bestuurlijk overleg geprobeerd om de ontstane impasse te doorbreken. Dit heeft niet geleid tot andere inzichten waarmee de beschreven nationale belangen voldoende kunnen worden geborgd. Daarom gaat het Rijk nu met gebruikmaking van de RCR de bouw van het radarstation op de locatie Herwijnen zelf mogelijk maken.

Rijksinpassingsplan

Op basis van de RCR stelt het Rijk een Rijksinpassingsplan op om de bestemming «maatschappelijk-militaire zend- en ontvangstinstallatie» toe te kennen aan de locatie Broekgraaf 1 te Herwijnen. De bezwaren van de gemeenteraad Lingewaal om het bestemmingsplan niet vast te stellen, zijn meegenomen in de voorbereiding van het inpassingsplan en de realisatie van het radarstation. Bij de vaststelling van het inpassingsplan wordt ten aanzien van alle door de raad naar voren gebrachte bezwaren voldaan aan de wettelijke bepalingen en normeringen, in het bijzonder die met betrekking tot mogelijke stralingsbelasting naar de omgeving. Ook bij de vergunningverlening voor het radarstation wordt dit zeker gesteld. De stralingsbelasting wordt overigens nadat de radar in werking is getreden periodiek gemeten en getoetst. Voordat het Rijksinpassingsplan wordt bekrachtigd wordt de raad van de gemeente West Betuwe gehoord. Hiernaast worden nogmaals omwonenden en belanghebbenden geïnformeerd.

Besluit

Tegen de achtergrond van het voorgaande wordt op grond van artikel 3.35, eerste lid, Wro de RCR toegepast op het van nationaal belang zijnde project «militair radarstation Herwijnen». Dientengevolge zal voor het radarstation een inpassingsplan worden opgesteld, zal de voorbereiding, waaronder het horen van de gemeenteraad en provinciale staten, en vaststelling daarvan via één procedure verlopen en zullen de benodigde vergunningen zoveel mogelijk in een gecombineerde procesgang worden verleend.

Op grond van artikel 3.35 eerste en negende lid, van de Wro is dit besluit genomen in overeenstemming met het gevoelen van de ministerraad en wordt aan het besluit geen uitvoering gegeven dan nadat beide Kamers der Staten-Generaal daarmee hebben ingestemd. Met het besluit wordt geacht te zijn ingestemd indien geen van beide Kamers binnen vier weken na de toezending van dat besluit een besluit heeft genomen omtrent de behandeling daarvan.

De Staatssecretaris van Defensie,
B. Visser